

Recensie: Atlantique ★★*1/2

Cinema Cartoon s
zaterdag 7 december 2019

foto © CinÃ©art

Recensie:

Atlantique van Mati Diop won dit jaar de Grand Prix op het filmfestival van Cannes. Begrijpelijk omdat het een combinatie van state of mind-film (die over gemis/rouw gaat en onder andere de rouwfases ontkenning, verdriet, depressie en aanvaarding toont), de migratieproblematiek, sociale uitbuiting én gedwongen uithuwelijking als thema's behandelt. De prent start erg snel maar valt dan in een serieuze dip, samen met het hoofdpersonage de zeventienjarige Ada (verrukkelijk neergezet door Mama Sané) die lusteloos, ja wat depressief wordt nadat haar vriendje Souleiman (Ibrahima Traoré) plots verdwenen is. Hij is samen met zijn vrienden op een boot van Dakar naar Europa gestapt om daar een nieuw leven te kunnen beginnen als migrant. Gevreesd wordt dat ie de clandestiene oversteek niet overleefd heeft.

Atlantique begint aan een razend tempo. Zo zien we Souleiman en zijn vrienden klagen dat ze al maanden niet uitbetaald zijn op de werf van een futuristische toren. Zij zien uiteindelijk geen toekomst in Dakar en zullen daarom de oversteek maken. Resultaat: de lokale club dreigt failliet te gaan want als er geen jonge kerels zijn die er komen feesten, gaan er ook geen meisjes afkomen. Een plotse ziekte duikt op bij inspecteur Issa (Amadou Mbow) en Mariama (Mariama Gassama) die allebei geloven Souleiman nog gezien te hebben en dus niet Ada's verklaring geloven.

Mr Ndiaye (Diankou Sembene), de eigenaar van de toren, wordt gekweld door de jonge vrouwen, de weduwen, die hem 's nachts als in een nachtmerrie als spoken bezoeken, Å het achterstallig geld opeisen en een fatsoenlijk graf willen bekomen voor hun dierbaren. De geesten van de overleden jongens hebben zich in dat van hun meisjes genesteld.

Twee branden ontstaan spontaan: het witte king size huwelijksbed van Omar (Babacar Sylla) zal plots in brand schieten op de avond van het huwelijk tussen hem en Ada en ook in het huis van Mr Ndiaye zal een brand woeden. Ada's vriendinnen porren Ada aan om de positieve kant te zien, ook al wordt ze uitgehuwelijkt met iemand waar ze niet van houdt. Omar heeft immers veel geld en zit vaak in Italië. De vrouwen geven hier dus grif toe dat ze om financiële redenen meegaan in het oude gebruik van uithuwelijking (en zien het als een vorm van emancipatie). We zien dus vlakaf bevestigd dat vrouwen mannen zonder scrupules gebruiken omdat ze voor hen financieel voordelig zijn. Het feit dat Diop dit soort wat zichzelf als 'Afro-kapitalistisch neo-feminisme' beschrijft, durft onder de aandacht te brengen, vinden we sterk. Uit haar interviews met jonge vrouwen in Senegal is dat tijdens haar researchfase ook gewoon naar boven gekomen blijktbaar.

Naast een film die toont hoe Ada van adolescent een jonge vrouw wordt, komt ook het belang van de familie en eer naar voor. Zowel Omar als Issa willen eigenlijk Ada als haar familie in diskrediet brengen. Ze beschuldigen niet alleen Souleiman van de brandstichting in het huis van Omar, ze werpen Ada ook aan een medisch onderzoek of ze nog maagd is nadat Issa een hartje met daarin de initialen van Ada en Souleiman terugvindt aan zijn bed.

Wanneer Issa Ada opsluit zonder reden, toont dit hoe patriarchaal de Senegalese samenleving nog steeds is en hoe makkelijk mannen aan machtsmisbruik kunnen doen. Maar Ada zal uiteindelijk al snel vrijkomen door Omar waarop zij hem verlaat wat haar personage erg sterk maakt. Ze past dus voor een gearrangeerd huwelijk, en ook al zal ze daardoor wellicht uitgestoten worden door haar familie, ze vreest het

niet. Omar reageert daarop nogal bitter dat het wellicht op seksueel vlak met haar ook niet zou lukken en laat haar begaan.

Hoewel Atlantique ons zeker in het begin weet te boeien, verslapt het vertelritme dermate dat we wel erg vaak op onze klok begonnen kijken op den duur. De vele tussenshots waarin we de oceaan zien ('s nachts, overdag, bij zonsopgang of -ondergang) tonen weliswaar een soort hunkering naar een antwoord waar Souleiman is, maar de herhaling maakt de prent op den duur vervelend. Het neemt niet weg dat het genre op zich " een bovennatuurlijk romantisch drama " in combinatie met de rijke thematiek wél boeiend is. Wellicht daarom ook won de film de Grand Prix op het filmfestival in Cannes. Maar we betwijfelen of dat straks voldoende zal zijn zodat de Oscar voor beste buitenlandse film naar Senegal zou kunnen gaan. Eerst afwachten of Atlantique de selectie haalt.

< Bert Hertogs >

Atlantique is nu te koop op Blu-Ray en DVD.